

Informācijas kopsavilkums iedzīvotājiem

ES klimata un enerģētikas tiesību aktu kopums

KĀDA IR PROBLĒMAS BŪTĪBA?

- Jau šajā gadsimtā klimata pārmaiņas var kļūt katastrofālas, ja mēs **ātri un krasi nesamazināsim siltumnīcefekta gāzu emisiju**.
- Eiropas Savienībai **vajadzīgi drošāki enerģijas avoti**, proti, jāpanāk lielāka neatkarība no naftas un gāzes, kas importēta no trešām valstīm.

KO ES DARĪS, LAI ATRISINĀTU ŠĪS PROBLĒMAS?

ES klimata un enerģētikas politikā izvirzīti vērienīgi mērķi, kas jāsasniedz līdz 2020. gadam. Tie ir šādi:

- **jāsamazina siltumnīcefekta gāzu daudzums** vismaz par 20% no pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu apjoma (vai par 30%, ja arī citas rūpnieciski attīstītās valstis apņemas veikt līdzīgus pasākumus);
- **jāpalielina no atjaunojamajiem energoresursu avotiem** (vēja, saules, biomasas) **iegūtas enerģijas īpatsvars līdz 20% no kopējā saražotās enerģijas daudzuma** (pašlaik tas ir apmēram 8,5%);
- uzlabojot energoefektivitāti, **enerģijas patēriņš jāsamazina par 20% no prognozētajiem 2020. gada rādītājiem**.

KAS TIEŠI MAINĪSIES?

Eiropas Savienības klimata un enerģētikas tiesību aktu kopumu pieņēma 2008. gada decembrī. Tajā paredzēti pasākumi, lai sasniegtu minētos mērķus.

- **Spēkstacijām un energoietilpīgām rūpniecības nozarēm emisijas daudzums līdz 2020. gadam jāsamazina par 21% no 2005. gada apjoma.**

Kā to panāks? ES Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā (*ETS*) piešķirs mazāk kvotu (pašlaik šī sistēma attiecas uz aptuveni 40% no kopējā izmešu daudzuma ES).

- **Tām nozarēm, kas nav iekļautas *ETS*** (piemēram, transports (izņemot aviāciju, ko sistēmā iekļaus 2012. gadā), lauksaimniecība, atkritumu apsaimniekošana un mājsaimniecības) **izmešu daudzums līdz 2020. gadam jāsamazina par 10% no 2005. gada apjoma.**

Kā to panāks? Dalībvalstīm izvirzīs tiesiski saistošus mērķus (pieprasot ievērojamāku samazinājumu bagātākām valstīm un atļaujot ierobežotu "palielinājumu" nabadzīgākām).

- **Vēlākais 2020. gadā 20% no ES saražotās enerģijas iegūs no atjaunojamajiem enerģijas avotiem.**

Kā to panāks? Dalībvalstīm izvirzīs tiesiski saistošus mērķus (no 10% Maltai līdz 49% Zviedrijai).

Katrā valstī **vismaz 10% no transportam izmantotās degvielas jāsarāžo no atjaunojamiem enerģijas avotiem** (biodegviela, ūdeņradis, "zaļā" elektroenerģija utt.). Biodegvielai ir jāatbilst noteiktajiem ilgtspējības kritērijiem.

- Tiks veicināta **oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas** tehnoloģijas (CCS) droša izmantošana. Šī tehnoloģija ar laiku varētu uztvert lielāko daļu oglekļa dioksīda izmešu no fosilās degvielas, ko izmanto elektroenerģijas ražošanā un rūpniecībā.

KĀDAS PRIEKŠROCĪBAS GAIDĀMAS?

- Būtisks ieguldījums **cīņā pret klimata pārmaiņām**.
- ES **rādīs piemēru pārējai pasaulei**. Tas var veicināt jauna globāla līguma par klimata aizsardzību noslēgšanu.
- **Drošāka energoapgāde**.
- Vēlākais 2020. gadā **naftas un gāzes importa apjoms būs samazinājies par 50 miljardiem eiro gadā**.
- Vēlākais 2020. gadā **Eiropas atjaunojamo energoresursu nozarē būs aptuveni miljons darbvietu** (pašlaik to ir 300 000).
- Konkurences priekšrocības, pateicoties **būtiskām inovācijām Eiropas enerģētikas nozarē**.
- **Vairāk darbvietu ar vides aizsardzību saistītās nozarēs**.
- **Mazāks gaisa piesārņojums**. Līdz ar to uzlabosies iedzīvotāju veselība, un būs jātērē mazāk naudas kontroles pasākumiem.

KĀPĒC IR JĀRĪKOJAS TIEŠI ES?

- Ikvienai dalībvalstij ir pienākums pēc iespējas ierobežot emisiju daudzumu, tomēr **kopīga ES rīcība starptautiskā mērogā ir efektīvāka**.
- Kopīgas rīcības priekšrocības:
 - tā palīdz panākt veikto pasākumu **maksimālu efektivitāti**;
 - tā **rada apjomrādītus ietaupījumus**, jo pasākumu īstenošana izmaksā lētāk un netraucē tirdzniecību ES vienotajā tirgū.
- Visas 27 ES dalībvalstis kopīgi **spēj sniegt daudz lielāku ieguldījumu** globālajā cīņā pret klimata pārmaiņām **nekā tad, ja tās rīkotos katra atsevišķi**.

KAD ŠIS TIESĪBU AKTU KOPUMS VARĒTU STĀTIES SPĒKĀ?

Vēlākais **2011. gadā**.

Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas izmaiņas stāsies spēkā **2013. gada 1. janvārī**.